

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ce a primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščvo
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanaki nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Mrzlo in tiho.

Ko so naši vrli poslanci vrnili se z Du-
naja, od koder smo o zadnjem zborovanju do-
bivali neprenehoma vesela poročila, je bilo vse
navdušeno, vsak je mislil, da zdaj nastopi tudi
za nas res boljša doba, da nam „bodo vren-
mena se zjasnila in milejše zvezde sijale“. In
res, po vsem, kar smo videli, je bila naša nada
opravičena, posebno pa še, ko smo dobili ne-
koliko koncesij, med katerimi je bil poklic go-
spoda Winklerja na predsedniško mesto dežele
kranjske. Slavo smo peli vladi in poslancem,
občine so slavile Taaffeja, Hohenwarta in Win-
klerja s častnimi meščanskimi in občinskimi
diplomami, sploh — bili smo kakor vojaki pred
kako trdnjavo, ki se ima ravno podati. Če smo
se še kaki stvari čudili, je bilo le to, da naši
nemškutarji niso kazali tako poplašanih obra-
zov, kakor bi jih bili po vsem tem morali
imeti, marveč kar naravnost so nas posme-
ljivo gledali kakor prej, in rekli: „Es wird
nichts so heiss gegessen, als es gekocht wird.“
Obnašali so se proti nam še nepremeljivo
ravno tako, kakor da bi na Dunaji bila še
vedno Auerspergova, a ne Taaffejeva vlada.
„Ej, jim bo že Taaffe pokazal, kako gredo
zdaj ure v Avstriji“ — smo si mislili mi in
čakali ter trpeli kakor prej.

Nekoliko nedolžnega veselja smo pa ven-
dar imeli, kakoršnega bi nam Auerspergova
vlada menda ne bila dovolila; jaz mislim nam-
reč tiste shode in slovesnosti, katerih smo ob-
hajali letos lepo število in izmed katerih so

nektere vendar pomenljive, posebno shodi z
brati Hrvati, s katerimi se je prijateljstvo raz-
širilo in vtrdilo, in pa Kopitarjeva ter Stanko
Vrazova svečanost. Tudi rešitev gimnazije za
gorenjsko stran v Kranji je velika dobrota.

Ali po sijajnih vspehih in zmagah avto-
nomične stranke v državnem zboru, h kateri
spadajo tudi slovenski poslanci, in ker je
Taaffejev sedež, kakor zdaj kaže posebno si-
jajno cesarjevo potovanje, popolnoma vtrjen,
je vse to veliko premalo, posebno ker so nam
naši poslanci prinesli z Dunaja tako lepih reči,
kakor je resolucija o slovenskem jeziku v sred-
njih šolah in uradih. Da bi se to kar mahoma
zgodilo, tega se še najnepotrpežljivejši niso
nadjali, ker je težko brž obsejati njivo, na
kateri sta se praprot in trnje vkoreninila; zato
bi bili mi veseli že samo tega, če bi zdaj, po
preteku celih 4 mesecev, vsaj videli, da se
kje kake priprave delajo za to ali ono.

Toda šole so se pričele prav čisto tako,
ko prej, deželni in drugi šolski sveti so še stari,
ravno tako imamo vse prejšnje šolske nadzor-
nike, profesorje, učne načrte, šolske knjige —
sploh vse kakor ob ministru Stremajerju, zna-
nem nasprotniku Slovanov. Tudi nikjer ni še
čutiti prav nobenih priprav za izvršitev one
resolucije, skoraj je človek zapeljan do misli,
da je minister Konrad kar v koš vrgel jo ali
dal „ad acta.“

Prav nič boljše ni po uradnih. Tu se
še zmiraj slovenskim strankam pošiljajo nem-
ška pisma in odloki še celó na slovenske vloge,
po Štajarskem in Koroškem še veliko več ko

po Kranjskem; so uradniki, ki ministerstvu
očitno kljubujejo in propagando delajo za nem-
ško šolstvo (deutscher Schulverein) in sami
še trdovratno verujejo v to, da je Taaffejeva
vlada le prehodna, začasna, ki uradnike le
skuša, da bi zvedela, kateri ne bi zvesti ostali
„liberalnim“ načelom prejšnjih ministerstev, in
te bi potem dobro okrcals.

Na Kranjskem imamo pač deželnega pred-
sednika svoje stranke, a tudi s tem je tako,
kakor da bi bil na križ pribit: vse upije v nj,
zabavlja in ga nadleguje s prošnjami tako, da
je svojega mesta težko vesel, če se za vse
to toliko briga kakor nadlegovalci mislijo. Go-
tovo ima dobro voljo, odpraviti dosedanje stare
krivice in nepristojnosti, ima pa li tudi od
ministerstva dosti moči in podpore za to? Ne
vidi se ne, brez te pa ne more stopiti na noge
tako, kakor bi bilo treba proti nekterim ose-
bam in narodom — s tako imenovanim „usta-
voverskim“ mahom že čisto obraščenim in na-
sprotstva Slovanstvu popolnoma navdanim.
Bog varuj, da bi mi njemu kaj očitali, nasprotno
naravnost rečemo, da dozdej še ne pomnimo
tako marljivega, pravičnega in vpludnega de-
želnega predsednika, kakor je gosp. Winkler
zato naša pritožba o tem velja Taaffeju, ne
njemu.

So še tri zelo važne skupščine, katerih
spremenitev je v prvi vrsti „conditio, sine qua
non“, namreč deželni zbor kranjski, kupčijska
zbornica in mestni zbor ljubljanski; vsi trije
so živi in najočitnejši dokazi krivice, ktera se
je Slovincem zgodila pri zadnjih volitvah. Tako

Rostovski metropolit Dimitrij Tuptalo.

Obraz iz ruske cerkvene povesti.

Po Kostomarovu spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

V tej pridigi je zadel Dimitrij tudi na
razkolnike. „Naša cerkev se je vsled razkola
tako zmanjšala, da je težko najti iskrenega
sina cerkve: kajti skoraj v vsakem mestu se
skuje kaka nova, posebna vera. Priprosti možje
in žene dogmatizujejo (govore) o zloženju treh
prstov, da celo o tem, kateri križ je napravi
in nov, a drugi ostanejo celo v cerkvi pa le
prihlinjeno: v njih ni Kristusa, ni Boga. Ni
ga tukaj!“

Razum mnogih boljših in slabših pridig,
zapustil je Dimitrij tudi mnogo pobožnih raz-
matranj in podučnih sestavkov *) napisal kate-
kizem v vprašanjih in odgovorih, „Zrcalo
pravoslavnega izpovedanja vere“, „Letopis“ —
(cerkvena zgodovina s pobožnimi razmišljanji);
delo to je nedokončano.

*) Na pr.: „Lek duhovni“, Notrni človek v
kleti srca svojega osamljen, „Bogovdahnejeni nauk
krščanski“, Apologija v olajšanje bolečin človeka;
nekoliko razmišljanj pod raznimi naslovi odnosečih
se k naukam Kristusovim in dr.

Znamenito za povest svojega veka je naj-
važnejše delo Dimitrijevo brez dvojbe „Razisko-
vanje o brinskej veri“ (brinsko je nazval on
razkolno vero zavoljo tega, ker so razkolniki
živali večidel o brjanskih ali brinskih šumah.)
Delo je razdeljeno na tri oddelke: 1) o raz-
kolniški veri, 2) o razkolniškem učenju in
3) o razkolniških delih. V prvem delu, doka-
zavši nepravilnost razkolniškim učiteljem, kako
so oni v svojej nevednosti pisali o veri, da se
je za Dimitrija razkol tako razdrobil, da se
je štelo 22 posebnih strank. V drugem delu
„Raziskovanja“ dokazuje pisatelj kritično laž-
ljivost raznih nauk. Glavno zlo, po mnenju
Dimitrijevem, je v tem, da razkolniki „komaj
razumijo brati in pisati, a vendar mislijo o
sebi, da so veliki bogoslovci in učitelji vere.“
Dimitrij razpravlja potanko o bradobritju, ter
dokazuje, da brada nima nobenega značenja
v pogledu religije, in da celo pravila, ktera
so obstajala o nebratju brade, drži skova-
nimi ob času kipoborstva. Dimitrij zameče
razkolniško besedovanje ob antekristu, o pri-
bližanju poslednjih dnij, ko bodo morali cerkve
spremeniti se v hleve a pravi kristjani reša-
vati se v pustinjah, ter dokazuje krivo razu-
mevanje sv. pisma po razkolnikih, o neroko-

delanih hramih, o katerih razkolniki pripovedajo
samo radi tega, da ne bi hodili v cerkev. Di-
mitrij se bori tudi proti podoborcem in onim
ki se nočejo klanjati sv. svetinjam ter tukaj
brž ko ne ni imel pred očmi starobrednike,
nego take odpadnike od cerkve, ki niso vero-
vali enako s staroverci (v sv. pismo, nego so
mislili popolnoma odpasti. Odpadniki te vesti
niso prenehali, kakor se vidi, v Rusiji v 16.
veku ali pa še poprej. Tako se zna, da je v
Rostovu neki posadki (iz predmestja) človek
po imenu Trofim, pozvan po Dimitriju, kakor
neki pop pripoveduje, ne samo branil klanjati
se podobam, nego začel naavoditi proti klanja-
nju take dokaze, ktere so obično navajali lu-
terani in kalodni. Tako govori Dimitrij tudi
odnosno klanjanja sv. ostankom: „Jaz sem
je tajno učil nečastiti sv. svetinje.“ Da opro-
vrže taka učenja protivna pravoslavne cerkvi,
razpravlja Dimitrij obširno v Rozlišku o za-
konosti čaščenja tega in drugega. Čudno je,
da je Dimitrij naletel tudi na take razkolnike,
ki so držali povest evangelsko samo za pričo,
a ne za pravo povestniško istino ter hoteli
vsemu dati samo allegorično značenje: „Nikdar
se ni dogodilo — govorili so oni — da bi
bil Kristus s petimi hlebi in z dvema ribama

imajo gospodarstvo z deželnim in mestnim premoženjem v rokah tuji in domači naši nasprotniki, o čemer je bilo že toliko govorjenja in pisanja, da nam treba ni nobene besede več potratiti.

Nobena teh skupščin še ni razpuščena, da bi se po nepristranskih in pravičnih volitvah znovega sestavile tako, da bodo pravi zastopi dežele po narodnosti njenih prebivalcev. Najbolj se mudi z deželnim zborom že zavoljo deželnega odbora; kajti če prav ministerstvo zborovih sklepov ne priporoča najvišji potrditvi, vendar deželni odbor lahko počenja, kar se mu zdi, ker v njem sede najhujši nemškutarji in najhujše zagrizeni nasprotniki vsega Slovanstva. Ta zbor in odbor sta ob sedanjih političnih razmerah politična sramota za nas Slovence, dokler se zbor ne razpusti — kdo nam bo zameril ali čudil se, če tudi Taaffejevemu ministerstvu ne moremo prav verjeti!

Vse te prikazni nam niso ravno proroki, ki bi nam oznanovali lepo vreme. Zato smo zdaj, ko so minule viharne slovesnosti, vrnili se nazaj v treznost in mislimo zopet bolj hladno. In če tako premišljujemo, spoznamo, da bo še mrzlo in bo nazadnje kožuh, kterega smo že hoteli tje vreči, vendar zopet dober.

Ej, mrzlo je, mrzlo za Slovane, posebno nas Slovence, čeravno je Taaffejevo solnce na nebu. Če naši poslanci in vsi drugi podpirajo ministerstvo ter mu izrekajo zaupanje, morajo vendar vedeti, zakaj to delajo, in če se govori o tem, da bomo prišli do svojih pravic, bi vendar radi vedeli tudi glavno reč, namreč: Kdaj?

Perfidno orožje.

Tisti mladi nemškutar, ki iz Ljubljane v dunajske liste piše, potreboval je zopet nekaj krajcarjev, za to je šel in pogrel še enkrat neljubi prepir med „Slovcem“ in „Nar dom“, ter iz našega članka še enkrat orožje kuje zoper Slovence. Čeravno smo od teh listov že vsake perfidije navajeni, vendar se nam žolč na novo vzdiguje, če jih vidimo kazati na siromašnost našega jezika, ter nam zato ravnopravnost odrekati, ko so vendar le nemškutarji in centralisti najbolj ovirali nas pri na-

šem razvitku. Kar imamo, naredili smo si še le od leta 1848 sem; v tem kratkem času pa nihče ne more čudežev delati. Če bi se enemu vojaku 14 dni nič jesti ne dalo, potem je jasno, da ne bo mogel tako hitro marširati, ko oni, ki ima redno hrano. Tako so tudi centralisti nam odtegovali vso luč in vso mokroto, da se nismo mogli razvijati, in zdaj zahtevajo, da bi se mi v vseh strokah merili z Nemci, kateri so se vedno gredli na solnci vladne podpore. Kar se je unim dalo na državne stroške, morali smo mi iz lastnega žepa plačati, gojitev slovenske literature je dolgo časa veljala za veleizdajalstvo. Izrinili so nam jezik iz šol in uradov in iz privatnega življenja, — kje bi se bil potem likal? Ali ni čudo da je še toliko bogat? Ker smo se pa dela že enkrat lotili, hočemo ga nadaljevati, hočemo dopolniti našo literaturo z vsem, kar jej še manjka. To je bil smisel našega članka. Lahko delo to ne bo, treba bo trudopolnega, vstrajnega dela, in vemo, da bomo pri tem navezani samo na svoje moči, med tem ko za Nemce vlada v obilni meri skrbi, tako da se nam potem lahko posmehujejo. Vendar ne smemo obupati, lotimo se dela energično, da bomo centraliste osramotili, ki nas zdaj zasmajujejo. Sicer pa na njih besede ni dosti držati, ker njim je že navada, čez vse narode zabavljati, ter Madjarom in Čehom ravno tako literarno revščino očitajo, ko nam. Počasi jim bodo ti narodi pa vendar čez glavo zrastle.

V prvi vrsti je treba, da slovenska Matica izda še tiste učne knjige, ki jih še nemamo, da nam tu ne bodo mogli nič očitati.

Potem pa ostane v vseh strokah še dosti dela, ki ga bomo premagali, ako trdno hočemo. Opomniti pa je treba, da bi morali rodoljubi bolj požrtovalno podpirati naše slovstvo; kajti ako se bo vsaka knjiga založniku splačala, potem bo literatura hitro naraščala. Prevelika apatija do knjig je še važen zadržek razvitka naše literature.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

Te dni je izišla v Lipsiji zanimiva brošura z naslovom: „Nemškemu narodu v Av-

striji. Svarilna beseda od naprednjaka. Ta knjiga dokazuje, da stara ustavoverna stranka ni več zmožna za vladanje, ker bi nje gospodarstvo moralo celó avstrijske Nemce v pogin tirati. Ta stranka je imela ljudstvo za neumno maso, rojeno le za pokorščino, in zato se je ljudstvo od nje odvrnilo. Časnike pišejo, in javno mnenje delajo le nekteri. Kar služi le stranki v korist, to se proglašja za državni interes. Dr. Herbst se je izkazal kot slabega generala, in bil na več bojišč h pobit, vendar hočejo avstrijske Nemce siliti, da bi ga še dalje za svojega gnerala obdržali.

Večina ustavoverne stranke je odgospodarila in prej ne bo bolje, dokler ti može z nečistimi rokami ne zginejo s pozorišča. Nemški listi nečejo o narodni spravi nič vedeti, in vendar brez nje ne pridemo do miru. — Tako piše nemški naprednjak o ustavovercih!

Zoper **Madjare** se vzdigujejo zdaj že tudi brlinski listi. „Nat. Zeitung“ piše, da Pešte ni treba germanizirati, ker je tako že nemška; da se bo pa Madjarom njih prevzetnost še nazaj poplačala. Iz tega Madjari lahko razvidijo, kako dobre prijatelje imajo na Nemc h.

Na **Moravskem** so imeli svoj nemški „parteitag.“ Govoril je ssmo dr. Sturm, da bi se pri večji debati kaka nesloga ne pokazala. Sklenili so, oponirati vladi, kakor doslej.

Za volitev v **Mariboru** so se oglasili štirje kandidati: Schmiederer, Reuter, Wiesenthaler in Biedlechner. Najbrž bo ožja volitev potrebna.

Cesarjevo potovanje je končano v veliko zadovoljnost vladarja. Prepričati se je mogel, da se sme na poljski živelj vsigdar zanašati. Potovanje pa pomeni tudi zmago Taaffejeve politike in kot prvi sad se bo pokazal ustup rusinskih poslancev v klub desnega centra.

V Beljak je došel princ **Jerome Bonaparte**.

Vnanje države.

Na **Francoskem** so dali svojo ostavko ministri Freycinet, Ferry, Constans, Cazot, Tirard, Fare, Magnin in Cochery. Pravijo, da postane marquis de Noailles minister zunanjih zadev, Sadi Carnot pa za javna dela. Nekteri od starih ministrov bodo najbrž še ostali.

nasitil pet tisoč ljudi v pustinji. Le to je priča. Pustinja — le to je prebivališče pogonov, h katerim je Kristus prišel, zapustivši Jude. Pet hlebov — pet čuvstev, dve ribi — dve knjigi: Evangeliji in apostolsko dejanje. Lazarjevo vstajenje se ni v istini dogodilo; to je priča. Bolni Lazar — leto je um; sestri Lazarevi, Marta — polt, Marija — duša; grob — posvetne skrbi; kamen na grobu — srčna okamenlost; vstajenje Lazarjevo — pokora za grehe. Vhod Kristusov v Jeruzalem je tudi priča. Oslica — židovski rod; žrebe — pogani; Kristus zapušča žide ter prehaja k poganom in dr. Pa tudi druge čudeže Kristusove, govori Dimitrij — popisane v evangeljske povesti, smatrajo bezumni razkolniki za pričo, a ne resničnimi dogodjaji; oni razsevajo med prostim narodom svoj plevel ter lažejo ob evangeljske povesti. Vse to se more odnositi na staroobrednike, nego dokazalo se protivno, da so se skupaj s staroobredstvom v ruskem narodu davno poprej razvijala racionalna umstovanja, iz kterega so se javile različne sekte, kot Molokani, duhoborci in dr.

Tretji del „Roziska“ je važen posebno radi tega, ker so v njem zbrana razna izvestja iz povesti razkola, in med drugim tudi o raz-

kolniškem samosežiganju. Neki dogodjaji so bili poznati Dimitriju iz bližnje dobe. „Javil mu je,“ — piše Dimitrij — neki star mih Ignacij, da je bilo sežganih v Pošehonskem okrožju, kjer je bil on poprej za popa, vkup 1920 ljudi, po nauku bojarskega kmeta Ivana Desjatine. Sožigatelji postavljajo v šumah velike lesene izbe ter jih napolnijo z ljudmi pa sto, dve sto duš, a malim otrokom pribijejo obleko z železom na klopi, na ktere jih posade, potem oblože izbo s slamo in dračjem ter zažgo. Druga tej podobna strašna sledba se je nazvala morilci. Sožigatelji nagovarjajo ljudi k sožiganju, a morilci pa uče ta le nauk: „Kakšna korist ostaje v tem življenju? Prave vere na zemlji ni več. Očetov duhovnov ni. Arhiereji in svečenici so — volki; cerkve — hlevi; antikrist že vlada na svetu; strašna sodba nastopa. Kdor se hoče v istini spasiti, ta mora posnemati mučenike in spoznavalce prave vere ter skončati se od glada in žeje, da bi zamogel rešiti se večnih muk in zediniti se s Kristusom. Potrpimo malo tukaj, da ne bi morali pristopiti k tem, ki so zapustili pravo vero ter nas za njo gonijo in mučé. Le ti morilci imajo po šumah izbe z malimi vrati, a večkrat tudi brez vrat, in tudi podzemne; —

nagovorili so bedake tih zatvorili včasi po enega, včasi po dva ali po tri, pa tudi več — na smrt od lakote. Siromaki posedajo dva tri dni, potem kriče, prosijo, da bi jih izpustili, ali nobeden jih ne poslušja; oni se v brezumju vržejo eden na drugega in kateri je močnejši ta drugega zgrize.“

Za Dimitrija se je dogodilo glavno razdelenje razkola na popovščino in brezpopovščino: popovščina — nasledniki Abakuma; oni so sprejemali samo one svečenike, ki so bili posvečeni do časa, ko so se knjige popravljale, ali pa, če so bili duhovni, pa se obrnili od pravoslavne cerkve k popovščini; brezpopovščina — se je že takrat delila na razne stranke (volosatovščina, andrejevščina, ilarijovščina, stefanovščina, kozminiščina, serapijonovščina, in dr.). Vsi brezpopovci so se v tem zastopili, da ni treba nobenega svečenstva, odkar so knjige popravljene, ter da se more posvetnjakom samim dovoliti objavljanje takih obredov in službo božjo. Oni so zavrgli zakon ter učili, da je bolje živeti brez venčanja, nego se dati venčati po heretički. Iz njih so se pojavili tudi sožigatelji. Znamenita sledba je po svojej nenavadnosti takozvana

Knez Aleksander **bolgarski** se pričakuje v Belgradu. Vladni srbski list „Istok“ še vedno piše proti kupčijski pogodbi z Avstrijo.

V Rimu praznujejo **Lah** desetletnico, odkar so papežu Rim vzeli. Posebnega veselja pa ni zapaziti, ker se prostim ljudem še slabše godi, ko prej.

Evropsko **brodovje** še ni ničesar storilo; pravijo, da se bodo zdaj pomaknili proti Dulcignu. Turčija hoče stvar zavleči in je prosila za odlok, pa evropske vlasti niso pri volji, ga jej dovoliti.

Črnogorci so na vse pripravljeni, in najbrž bo prišlo do boja.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega 20. sept. Te dni nas je bila neravno velika, pa vendar izbrana družba skup in pogovarjali smo se o raznih zadevah, tudi o političnih, o naših vrlih poslancih in njihovi dobri volji, o častitem našem deželnem predsedniku, o katerem bi želeli, da bi tudi nas enkrat obiskal, o počasnosti Taaffejeve vlade gledé izpeljave §. 19 v šoli in uradu, in marsičem drugem, kar se nikakor ne strinja z blagimi nameni sedanjega ministerstva, ker ni prav nič drugače, kakor je bilo pod prejšnjim Auerspergovim.

Pa tega čeravno živahnega razgovora Vam ne bom nadrobneje popisaval, saj se kaj enacega bere skoro po vseh slovanskih listih. Nekaj drugega je, kar mi je stisnilo danes pero v roko, in to zato, ker so me moji tovariši nekako naprosili, da bi Vam vsaj ob kratkem sporočil, ker zadeva Vaš dragi mi list „Slovenca“.

Kako smo bil nevoljni zavoljo hudega in kolikor toliko neopravičenega napada v listu „Narodne tiskarne“, še bolj pa po nagli obsodbi „Slovenca“ na ogenj v čitalnici, to si lahko mislite. Ne maram pa govoriti o tem, ker tako surovo početje se samo sodi, marveč pisal bom le, kam nas je ta pogovor napeljal.

Da vidne in nevidne roke „Slovenca“ že od njegovega spočetka sem neprenehoma po življenji strežejo, to se je prejšnja leta poka-

zalo skoro vsaki dan, od časa „sprave“ (?) pa vsaj vsako četrtletje. Že to edino, če bi drugega ne bilo, nam jasno kaže, kako potreben je ta list in da se mora na vsak način obraniti, bodi si s še tako velikimi duševnimi in materijelnimi žrtvami. V svoji obrambi je pač „Slovenec“ izrekel, da ni vstanovljen za večne čase in da lahko neha, kedar ne bo več potreben; toda ta čas še ni prišel in — kakor bliski in treski v listu „Narodne tiskarne“ pogosto pričajo — tudi še ne bo tako kmalu prišel. Kar bi bilo najbolje, namreč da bi se oba lista združila in stopila v enega, je menda ob sedanjih razmerah tudi nemogoče, ako bi se ne hoteli podati z zvezanimi rokami. Toraj ostane le še to, da „Slovenec“ izhaja tudi naprej še, kakor do zdaj, ne le zato, ker so se ga ljudje, posebno priprosto ljudstvo, že navadili, marveč ker je res potreben za brambo naše stvari in kontrolo nas napadajočih domačih in tujih listov, ker če ga pustimo, damo vse orožje z rok, po drugih listih se ne bomo mogli dosti krepko in naglo braniti, pa tudi svojih pritožeb in želj ne razodevati. Če bi prenehal, bi se le prekmalu zopet pokazala potreba njegova, in kako težko bi ga potem vnovič na noge spravili!

Pa ne le nehati ne sme, razširiti se mora, večji mora biti, postane naj **dnevnik**!

Res se ne smejo prezirati težave, ki se na prvi hip pokažejo. „Ein grosses Wort gelassen ausgesprochen“ je rekel eden izmed naše družbe, in ne dá se tajiti, da ima z več ozirov prav. Kakor za vsako reč, bo tudi tu treba v prvi vrsti denarja, vsaj tako dolgo, da list dobi zadosti trdne stebre v naročnikih. Tu pa velja zopet le „viribus unitis“ in vsak po svoji moči. Saj se res strmenja vredne reči napravijo z združenimi močmi, da posameznega skoro nič ne boli.

Jaz in več mojih tovarišev smo o tem te misli, da bi se v to združilo več rodoljubov s primernimi deleži (akcijami) po kakih 50 gl., kakor je to že bilo, če se ne motim, pri „Tri glavu“. Zneska bi ne bilo treba šteti naprej, tudi vsega menda nikoli ne, bil bi le poroštvo za kako eventualno zgubo ali primanjkljaj ob koncu leta in prišlo bi na vsak delež le po par odstotkov. Ko bi se list vkoreninil, bi stal

na svojih nogah, in če bi bilo kaj dobička, bi bil v prid deležnikom ali porokom. Veliko deležev bi za to ne bilo treba, k večjemu kakih 100 ali 150 — vsaj meni se to število dovoljno zdi.

„Pa bi potem list zgubil naročnikov, ker bi moral dražji biti“, bo morda kdo ugovarjal. O ne, ravno nasprotno bo. Svet — in to vsi stanovi — se je zdaj že tako navadil na branje, da hoče vsak dan kaj novega brati, zato je po naših deželah nemških dnevnikov veliko več, ko vseh slovenskih listov skup; mnogo je takih, ki „Slovenca“ do zdajle zato ne naročé, ker ni dnevnik, imajo rajši kak nemški list, ki jim vsak dan kaj novega prinese, dveh ali treh pa ne zmora pičila možnjica. Če bi „Slovenec“ dnevnik postal, bi — dobro vredovan in z dopisi z raznih krajev podpiran — lahko nadomestoval vse druge politične liste, izvzemši strokovnjaške in strogo cerkvene, in ni skrbi, da bi ljudje ne segali po njem; še zeló vstreženo jim bo, če bodo v njem našli vse, kar morajo zdaj nabirati in iskati po več listih. Morda bi šlo le eno leto nekoliko težavneje, ker vsak začetek je težak, z drugim letom pa bi bilo za vzdrževanje njegovo že dosti naročnikov, če bi bil dobro vredovan.

No in za vredovanje bomo imeli že dosti sposobnih in voljnih mož, če se dosedanje število sodelavcev nekoliko pomnoži. Kako bi se to zgodilo, ne spada sém, to bi bilo prihranjeno posebnemu shodu, ki bi se imel v ta namen sniti v Ljubljani, ko bi bila vsa druga vprašanja že rešena. Tudi število vnanjih dopisovalcev bi se gotovo drage volje pomnožilo, po važnejših krajih bi se jim lahko dajala kaka odškodnina. Sploh ljudje rajši dopisujejo listom, ktere po večkrat vidijo, če se tudi domoljubje in požrtvovalnost v poštev ne jemlje.

Bodijo toraj podani s tem kratki načrti o tej važni zadevi. Vem, da niso še popolni, sprožil sem to reč le zato, da bi se še od drugih krajev oglasil kdo ali njih več, da se ta misel na vse strani pretrese, dokler je še čas. Akoravno bi se z nami morda kdo ne vjemal, vendar sem si gotov, da eno prepričanje nam je vsem enako in to je: „Slo-

hristovščina, prikazavši se na Oki v selu Pavlovem-Perevozu: nekdo se je imenoval Kristus, izbral si lepo devico iz sela Landjuha ter jo imenoval Bogorodico — pa hodil z njo po vaseh. Neki mnihi Pahomij ga je videl ter pripovedoval Dimitriju, kako se je v vasi Rabotki na Volgi, štirideset vrst niže od Novgoroda, zbrala množica naroda v pustej in starej cerkvi. Takozvani Kristus je stopil od altarja k ljudem; na njegovej glavi je bilo obvo to nekaj vencu podobnega, kakor se slika na podobah božjih a na vencu so bili privezani pahliji papirnati s podobami kerubinov („a mogoče, da so to bili — kako prostodušno pristavlja Dimitrij — pravi besič“). Ljudje so pred njim padali na kolena ter vpili: „Gospod! pomiluj nas! Stvarnik naš, pomiluj!“ „Nedavno — govori dalje Dimitrij — so se pojavili nekakšni rogozniki ali caparji, ki so hodili po svetu v rogozu zaviti ter se izdajali za svetnike...“ Končema — pravi Dimitrij — pa so tudi take sledbe, ki ne spadajo niti k popovščini niti k brezpopovščini, ter neprimajo nobenega krsta; žive brez venčanja a krščanstva ne poznajo: pa kakšno more biti tam kristjanstvo, kjer ni krsta!“ Razun teh pa so se nahajali tudi — po besedah Dimitrijevih, sobotniki, ki so se na soboto postili. Dimitrij

misli, da je to obnovenje sekte židovstvoječih, ktere so našli v Novgorodu za velikega kneza Ivana Vasiljevčja.

„Znajte, pravoverni — govori Dimitrij pri zaključku Roziska“ —, da je vsaki, ki obči z razkolniki ter jih podpira, sovražnik Kristusov... Sin, ki ljubi sovražnika očeta svojega, ne ljubi svojega očeta ter je zato nevreden, da bi ga oče ljubil. Tako tudi kristjan, če ljubi sovražnike Kristusove, razkolnike in heretike, ne ljubi Kristusa in Kristus ne ljubi njega... Če tedaj ti iskreno Kristusa ljubiš, oddali se od teh, ki grde cerkev, lajajo na njo kakor psi, vojujejo kot volki ter jo na dele trgajo...“

Po dokazih sovremenikov je pisal Dimitrij tudi dramatične igre, zajemajoč predmete iz cerkvene povesti. Njemu pripisujejo šest dram, od katerih je izdana (Let. rus. lit. l. IV.) tako zvana „Roždestvenskaja drama a komedija“. Kakor se vidi, ona je bila med ostalimi najbolj razširjena in sploh more služiti za obrazec božičnih iger v obliku čina in razgovorov. Tukaj so pomešane simbolične predstave raznih umskih pojmov z evangeljskimi dogodjaji rojstva Jezusa Kristusa. Drama ima predgovor in zagovor. V predgovoru je človeška natura žalostna radi svojega pada, radi zatemnenja svojih duševnih sposobnosti, in

zavoljo smrti, ki jo čaka. Nada jo uteši, občajjoča nastop zlatega veka, a z upanjem skupaj se javlja Ljubezen, Krotkost, Dobrota in Radost; ali nato se vzdigne Presodek ter pregovori, da človeško naturo ne čaka zlati čas, nego železni vek, a skup z razsodkom so se urotili, Prepir, Zavist, Jeza, Zloba, Jok. Natura v zdvojnosti klče Smrt. Smrt se prikaže ter se ponaša z oblastjo nad človeškim redom. Smrt se hoče vsesti na prestol, ali življenje jej ne pusti, obečaje človeški naturi brezsmrtnost.*) Sama drama se začne s simboličnim razgovorom med Zemljom in nebom. Zemlja se toži o svojem zlu: „Oj, oj! za greh Adamia in Eve sem obsojena roditi osad mesto lepih cvetic. Jaz sem bila prekrasna, dobroplodna, rodila sem neorana, a sedaj pa sem neplodna, polita od pota. Nikdar več mi se ni mogoče vrniti k prvemu stanju, niti rešiti se prokletstva.“ „Ne žalosti se Zemlja“, govori jej Nebo, „tebe čaka boljši del nego poprej.“ Milost božja potrjuje obečanje Neba.

*) Kratki proslav obsega ob enem razsodbo o kratkotrajnosti življenja.

(Konec prih.)

venec" nam je potreben vsaj tako dolgo, dokler potrebujemo političnega lista, če ne za drugo, vsaj za obrambo.

Te vrste sklenem z željo, da bi se ne zgubile v samoti, marveč našle odmev — tak ali tak.

Submontanus.

Iz Slavine, 20. sept. (Suša, toča, moča, vojska, ogenj. Pomagajte!) Leto 1880 bodo Pivčani pomnili, vzlasti Matenjci. Poročil sem Vam bil že v naglici, da je pogorelo včera popoldne v Matenji vasi 13 gospodarjev; desetim je pogorelo vse, dvema hišinj enemu blev. Nekterim je zgorela še tudi vsa obleka in orodje; živine eno tele in eno prasé. Jelo je goreti okoli pol dveh, ko so bili ljudje ravno odšli k popoldanski Božji službi. Kolikor se more dozdej vedeti, so zažgali otroci s patroni, ktere so dobili od vojakov. Čudno se nam zdi, da poveljniki vojaški ne pazijo bolj ojstro, naj bi vojaki patrone ali postreljali ali nazaj oddali. Vse križem jih puščajo in trosijo; otroci pokajo še zdaj po vaseh z njimi kakor vojska. Lani si je eden v Grobiščah roko razstrelil in letos so požgali lepo vas.

Na pomoč so prihiteli z gasilnicami Postojnci, iz Prestranskega grada in s postaje; dalje veliko ljudi iz bližnjih vasi, ki so pridno pomagali gasiti in braniti. Priganjali in za red skrbeli so žandarji, kteri so ostali vso noč na pogorišču, da se ogenj ni dalje zatrosil. Hvala vsem, ki so pomagali! Velika sreča, da ni bilo vetra, in je bilo toraj mogoče, ostale hiše ubraniti.

Škoda je cenjena na 15.000 gl. Zavarovani so bili, toda vsi skupaj le za 5500 gl. Lepa pomoč bo to, vendar pa kaže nekterim pogorelcem silna revščina. Letina je bila že tako jako slaba. Pomladi je pritiskala huda suša, da se ni mogla trava zgostiti ter je bilo le malo sena, ki je tukaj poglaviti in skoraj edini pridelek, za ktere ga se dobiva denar za davke in druge opravke. Konec junija je pobila toča. Nismo se glasili takrat za pomoč po časnikih, ker je bilo slišati iz vseh krajev enakih nesreč, in smo si mislili: bomo potrpeali, kakor bomo mogli. A kasneje je prišla spet moča. Pivka je vdarila iz vseh virov in globin ter zalila veliko travnikov, drugod je senó in snopje po polji gnjilo; in zdaj se ravno tako godí otavi. Prišli so potem vojaki na vaje, ki so od 1. avgusta do 16. t. m. veliko pohodili in potlačili po polji in senošetih, a le malo poplačali. In zdaj še ogenj, ki je pokončal še to malokar so ljudje spraviti mogli pod streho. Ne bo kaj sejati na jesen, ne kaj jesti pozimi in pomladi, če ne bodo pomagali dobri ljudje. Zato se obračamo do dobrih usmiljenih src ter prosimo: pomagajte! Vsak dar bo s hvaležnostjo sprejel in nesrečnim pogorelcem oddal podpisani.

Prosimo tudi slavni vredništvi „Zgodnje Danice“ in „Novic“, naj drage volje to našo prošnjo ponatisnete ali vsaj posnamete ter sprejemate darove, kteri bi jim utegnili dohajati. Bog povrni stotero vsako dobroto!*)

Janez Sajovic,

župnik v Slavini, pošta Prestranek.

Domače novice.

V Ljubljani, 21. septembra.

(Včerajšnji „Narod“) je res mikaven ali čuden, kakor si ga kdo pogleda. V podlistku ima pisma in pesmi — ne Preširna, Stritarja,

*) Mi smo drage volje pripravljene sprejemati darove in jih brez odloga pošiljati na namenjeno mesto. Vredn.

Cimpermana ali ktere ga še novejših pesniških malikov, marveč — čujtel pesmi in pisma štajarskega „Graseljna“, predkratkem ubitega tolovaja Fr. Guzeja. In da se prvo nadstropje lista spodobno napolni, sede sam Jurčič na svojo kljuso in se zažene v „Slovenca“, „Brenceljna“ in g. Aléšovca, ktere ga goni po polovici lista. Nam se ta boj tako resnega lista, kakor hoče „Narod“ biti, s šaljivim listom „Brenceljnom“ zdi kakor boj Don Quixota z mlino na veter, tudi Jurčič, ki se pod člankom sam podpiše, ne pové ničesar, kar on in Cimperman nista že povedala. Vse je le „pogreta rihta“, ni bilo treba še posebej narediti dolge polivke in staviti je na prvo mesto, ker taka reč se lahko opravi na zadnji strani. Jurčič očita „Brenceljnu“, „Slovencu“ in g. Aléšovcu, koliko oseb je že on pičil in dregnil; mi lahko povemo njegovemu „Narodu“, da on in dr. Vošnjakov „Tednik“ nista sploh nobenega narodnjaka pri miru puščala, če ni v njuni rog trobil; vedno je bil na cigalci dr. Toman, dr. Bleiweis, dr. Costa, dr. Poklukar, Svetec, Marn, Lesar, Jeran, stari gop. Sovan, pozneje dr. Jarc, dr. Jeglič in veliko drugih — kdo vé imena vseh! Kako so pisali o duhovnikih, vé novomeški g. vikar in raški g. župnik, razen tega pa je bil ves „Narod“ dolgo časa poln najpohujšijevijših spisov zoper duhovščino. Da se je zadnja leta potuhnil in umolnil, se je zgodilo iz previdnosti; sprevidel je namreč, da proti duhovščini nič ne opravi in da zasramujoč ljo le sam sebi jamo koplje. Vsa jeza Jurčičeva in njegovega „Naroda“ gre pa na „Slovenca“ in „Brenceljna“, rad bi ju pokopal, ker misli po njuni smrti pridobiti si par naročnikov. Hinc illae lacrimae. Tako delajo branjevke in mešetarji, ne pa možaki. Zato tudi na Jurčičeve surove in pr-vzetne druge razloge tega članka ne odgovarjamo nič, ker z razsajalci se ne dá pametne beseda govoriti.

(V Ljubljano) dobimo zdaj vendar vojake in to iz Bosne polek „Veliki knez Nikolaj.“ Sestavljen je iz Ogrov in Slovakov. Nam boče dobro došel. Nemški listi tudi to porabijo za hujskanje zoper Slovence in ljubljansko prebivalstvo.

Razne reči.

— Svarilo. 10. ali 11. avgusta pride k meni iz Ljubljane vojak, že sam ne vem, ali je bil korporal ali vodja. Bil je ves prepaden, oči so mu plašno in grozno štrlele, glas se mu je tresel in mu je nekako obstajal v grlu. Vse njegovo vedenje je razodevalo tak strah, tako preplašenost, kakor da bo zdaj zdaj obešen na vislice ali pa ustreljen od vojaških pušek. — No, vprašam ga, kaj pa je? — in začel se je sledeči pogovor:

Vojak: „Prosim, ko bi mi posodili 1 gold. 80 kr.“

Jaz: „Kako to?“

Vojak: „Imeli smo fastag, denar za manšaft sem dobil, pa sem ga zapravil. Če ga hitro ne dobim na posodo, bo slabo z menoj.“

Jaz: „Zakaj ste ga pa zapravili?“

Vojak: „Kupil sem handšu in druge klajnikajt, zdaj pa nimam denarja.“

Jaz: „Če ste ga zapravili, pa ga dobite na posodo od kakega prijatelja v Ljubljani; gotovo imate ktere ga.“

Vojak: „Soldat ne sme posojevati soldatu. — Upal sem, da mi sestra pošlje denarja, pa mi ga še ni. — Prosim, posodite mi, v 25 dneh si bom že toliko pritrgal na lenungi, da bom povrnil.“

Jaz: „Od kod ste?“

Vojak: „Iz Trebnjega, Treffen, numero 17. Pišem se Alojzij Lušin.“

Vse njegovo vedenje in govorjenje zdelo se mi je nekako neresnično naučeno. Dal sem. Zatrjeval mi je, da bo precej prihodno nedeljo vrnil nekoliko. Odšel je. — Zdaj je že preteklo več kakor 25 dni, in gosp. Lušina (?) le še ni.

To storico sem pripovedoval svojemu prijatelju, in ta mi je rekel, da se je nekaj takega zgodilo tudi v farovžu sosedne fare. — Kadar bode v kakem ljubljanskem gledišču primanjkovalo kakega dramaturga, kazalo bode najbolje, obrniti se v kako ljubljansko kasarno, kjer se lahko dobodo sposobni ljudje. — Če pa pride k tebi kaki vojak prosit na posodo, povej mu storico, ki sem jo popisal v tem svarilu. Tudi posodiš mu lahko, če se ti zdi.

Duhoven

iz ljubljanske okolice.

Svojemu prijatelju Jurčiču!

Čast Tvojemu poštenju!

V zadnjem listu svojem si mene na prvem mestu na vislice obesil in zajahal Sancho-Panzovega osla in ga zagnal proti meni s tako silo, da se res bojim, da bi Te memo mene ne nesel na — Studenec. Rajši splezaj z njega in stopi k „Slonu“ tje, kjer vidiš napis „Douche-Bad.“ Boš videl, da bo to dobro delo Tebi in Tvojemu listu. Meni bi bilo prav žal, če bi Ti kri zavrela in se Ti možgani zmešali. V drugem pa Ti v tolažbo še enkrat povem, da me Tvoje trske nič ne bolé in da Te ne bom lasal — še zdaj ne. Le vdrihaj, Bog Ti daj zdravje! Ves Tvoj

J. Aléšovec.

Vabilo k naročevanju

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja kakor dozdej:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl. — kr.;
„ „ „ „ pol leta	4 „ 50 „
„ „ „ „ četrt leta	2 „ 30 „
„ „ „ „ en mesec	80 „

V administraciji sprejeman:

Za celo leto	8 gl. 40 kr.;
„ pol leta	4 „ 20 „
„ četrt leta	2 „ 10 „
„ en mesec	— „ 70 „
posamezne številke	— „ 7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl. — kr.;
„ pol leta	5 „ — „
„ četrt leta	2 „ 50 „
„ en mesec	— „ 90 „
posamezne številke	— „ 8 „

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto	6 gl. — kr.;
„ pol leta	3 „ — „
„ četrt leta	1 „ 50 „

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštinih nakaznicah (Postanweisungen.)

opravništvu,

na dunajski cesti št. 15
v Medijatovi hiši.

V večo kupčijsko hišo

se ponuja za učence 14 letni deček, ki je ljudsko šolo z dobrim vspehom dovršil ter je prav čednega zadržanja, zdrav in čvrst.

Kaj v.č se izve pri opravništvu „Slovenca“.

(2)